

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Гігієна тварин»

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
Освітня програма «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
Рік навчання 3, семестр 5-6
Форма здобуття вищої освіти денна
Кількість кредитів ЄКТС 7
Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

Михальська Віта Михайлівна

к.вет.н., доцент, mikhalska_vm@nubip.edu.ua

Частина 1. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=751>

Частина 2. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=752>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Гігієна тварин – наука про охорону та збереження здоров'я тварин, вивчає гігієнічні та ветеринарно-санітарні вимоги до факторів зовнішнього середовища та тваринницьких приміщень, розглядає вплив мікроклімату, якості кормів, води та ґрунту на здоров'я та продуктивність тварин, ефективні способи запобігання негативного впливу шкідливих речовин на організм тварин, правила та гігієнічні вимоги до систем утримання, годівлі та експлуатації різних видів та статеві-вікових груп сільськогосподарських тварин, тваринницьких приміщень та обладнання для тварин.

Метою дисципліни є забезпечення здобувачів освіти знаннями з основ сучасної гігієнічної науки і практики для проведення ними в господарстві комплексу санітарних заходів спрямованих на збереження здоров'я, підвищення продуктивності та зниження собівартості тваринницької продукції.

Предметом вивчення дисципліни є збереження здоров'я сільськогосподарських тварин, забезпечення продуктивності тварин та високої якості продукції.

Першочерговим завданням сучасної гігієни є своєчасне виявлення шкідливих для здоров'я тварин факторів довкілля і розробка заходів профілактики, спрямованих на їх усунення; науково-практичне обґрунтування параметрів мікроклімату; розробка санітарно-гігієнічних правил, нормативів, раціональних способів утримання, годівлі, напування та експлуатації різних видів сільськогосподарських тварин з обов'язковим забезпеченням охорони навколишнього середовища.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

10. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

2. Здатність застосовувати методики роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо у професійній діяльності.

7. Здатність планувати і здійснювати контроль механізмів імпорту та сертифікаційних процедур, пов'язаних із захистом здоров'я тварин, людей і екосистем у країні імпортері.

10. Здатність планувати санітарні заходи, розробляти процедури та контролювати дотримання гігієнічних вимог на потужностях для випуску безпечних харчових продуктів, кормів і кормових добавок тощо.

13. Здатність здійснювати ветеринарно-санітарний контроль виробництва та обігу кормів, кормових добавок, преміксів тощо на підконтрольних потужностях, грамотно використовувати методики їх дослідження та проводити їхнє санітарне оцінювання.

15. Здатність здійснювати контроль на потужностях з виробництва та обігу продуктів тваринного походження, на кордоні і транспорті з урахуванням потенційного впливу транскордонних хвороб, зокрема зоонозів.

16. Здатність здійснювати контроль гігієнічних вимог діяльності потужностей з виробництва і переробки продуктів тваринництва, об'єктів ветеринарної медицини тощо.

18. Здатність контролювати ефективність проведення санації потужностей згідно з вимогами національних та міжнародних нормативноправових актів.

19. Здатність вирішувати питання загальної ветеринарної превенції відповідно до концепції «системи раннього виявлення» для своєчасного виявлення та ідентифікації спалахів або появи хвороб.

Програмні результати навчання (ПРН):

6. Знати органолептичні та інструментальні методи і методики дослідження харчових продуктів і кормів для визначення їх безпечності та якості.

9. Володіти методами та методиками ветеринарно-санітарного оцінювання систем і способів утримання, догляду, годівлі, напування та експлуатації тварин, стану тваринницьких об'єктів, належної експлуатації технологічного обладнання тощо.

10. Володіти знаннями та практичними уміннями, необхідними для організації і проведення державного контролю гігієнічних вимог та санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях.

11. Володіти знаннями та практичними уміннями, необхідними для здійснення державного (внутрішнього) ветеринарно-санітарного контролю на потужностях з виробництва та обігу м'яса і м'ясних продуктів, молока і молочних продуктів, напівфабрикатів, харчових гідробіонтів; заготівлі, зберігання та обігу харчових рослинних продуктів, меду та апіпродуктів, харчових яєць та яйцепродуктів тощо, а також методами та методиками відбору, консервування, пакування і пересилання проб тваринного, рослинного й біотехнологічного походження, правильного поводження з ними та результатами їх випробувань (досліджень).

12. Володіти принципами, методами та процедурами дотримання належного санітарного стану на потужностях для випуску, зберігання, переробки та реалізації харчових продуктів, кормів і кормових добавок, преміксів, побічних продуктів, ветеринарних препаратів, а також методами оцінювання їх безпечності та якості.

15. Володіти методами контролю гігієнічних вимог діяльності різних потужностей, які проводять збір, обробку, знешкодження (зnezараження), видалення, утилізацію та знищення побічних продуктів тваринницьких підприємств (потужностей), об'єктів ветеринарної медицини, переробної промисловості тощо.

17. Володіти методами контролю ефективності проведення санації різних потужностей з виробництва і переробки продуктів тваринництва відповідно до вимог національних і міжнародних нормативноправових актів.

18. Уміти проводити необхідні клінічні та лабораторні дослідження для загальної ветеринарної превенції на потужностях з виробництва і переробки продуктів тваринництва, здійснювати ветеринарно-санітарне оцінювання систем і способів утримання тварин, визначати безпечність кормів, кормових добавок тощо, а також для забезпечувати належний санітарний стан тваринницьких потужностей.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ лабораторні)	Результати навчання	Завдання	Оціню вання
5 семестр				
Модуль 1. Фізичні властивості повітряного середовища				
Тема 1. Вступна лекція. Предмет і методи Гігієни тварин.	2/2	Здобувач вищої освіти повинен:	<p><i>Виконання та здача лабораторної роботи (в методичних рекомендаціях та самостійно).</i></p> <p><i>Виконання самостійної роботи (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).</i></p> <p><i>Підготовка та написання модуля роботи (тестова - в eLearn).</i></p>	6
Тема 2. Благополуччя тварин. Основні положення щодо гуманного поводження з тваринами.	2/2	<p><u>Знати</u> історію формування і розвитку гігієни як самостійної науки; основні завдання та мету курсу; основні поняття добробуту тварин, поняття про стрес і стрес-реакції організму, адаптацію та акліматизацію тварин, форми поведінки тварин, профілактику технологічного стресу тварин.</p> <p><u>Вміти</u> використовувати методи гігієни для забезпечення оптимального мікроклімату в приміщенні та збереження здоров'я тварин; аналізувати поведінку сільськогосподарських тварин різних видів, статево-вікових груп, тварин у різних фізіологічних станах.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження показників мікроклімату та фізіологічного стану тварин.</p>		6
Тема 3. Повітряне середовище тваринницьких приміщень та його властивості. Температура повітря як гігієнічний фактор, зона теплової байдужості.	2/2	Здобувач вищої освіти повинен:		6
Тема 4. Атмосферний тиск та його вплив на організм тварин.	2/2	<u>Знати</u> склад та властивості повітряного середовища тваринницьких приміщень, вплив на організм тварин температури, вологості, атмосферного тиску, швидкості руху повітря та освітленості.		6
Тема 5. Вологість повітря та її гігієнічне значення.	2/2	<u>Розуміти</u> механізм утворення		6
Тема 6. Швидкість руху повітря та його гігієнічне значення.	2/2	теплопродукції в організмі тварин та		6

<p>Тема 7. Сонячна радіація та її вплив на організм тварин.</p>	<p>2/2</p>	<p>способи зменшення чи збільшення теплоутворення; причини утворення гірської хвороби тварин, роботу рецепторів в організмі тварин, бактерицидну дію УФ-променів, теплову дію ІЧ-променів.</p> <p><u>Розрізняти</u> властивості теплоутворення скелетних та гладеньких м'язів, шкіри, внутрішніх органів.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне лабораторне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату в приміщенні, нормування природного та штучного освітлення тваринницьких приміщень, застосування ультрафіолетового та інфрачервоного опромінення для зміцнення здоров'я і підвищення продуктивності тварин та їх обігріву.</p>		<p>6</p>
<p>Модуль 2. Хімічний склад повітряного середовища. Гігієна тваринницьких приміщень.</p>				
<p>Тема 8. Хімічний склад повітряного середовища та його вплив на організм тварин. Охорона повітряного середовища від забруднень</p>	<p>2/2</p>	<p><u>Знати</u> хімічний та біологічний склад повітряного середовища тваринницьких приміщень, джерела утворення шкідливих газів та пилу в приміщеннях та їх вплив на організм тварин.</p>	<p><i>Виконання та здача лабораторної роботи (в методичних рекомендаціях та самостійно).</i></p>	<p>6</p>
<p>Тема 9. Пилова та мікробна забрудненість повітряного середовища.</p>	<p>2/2</p>	<p><u>Вміти</u> на основі знання про хімічні та біологічні властивості повітряного середовища створити комфортні умови для тварин, які б сприяли зміцненню їх здоров'я та підвищенню продуктивності.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження складу повітряного середовища, а також проведення комплексу заходів по попередженню забруднення повітря в приміщенні.</p>	<p><i>Виконання самостійної роботи (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).</i></p> <p><i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи (тестова- в eLearn).</i></p>	<p>6</p>

<p>Тема 10. Гігієна тваринницьких приміщень.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> основні вимоги до вибору ділянки під будівництво тваринницького підприємства, санітарно-гігієнічні вимоги до будівельних матеріалів, внутрішнього обладнання та мікроклімату приміщень.</p> <p><u>Вміти</u> на основі знань забезпечити зонування та благоустрій території тваринницького об'єкту.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасні національні і міжнародні нормативно-правові акти, наукові праці, методичні розробки, рекомендації, інструкції тощо для забезпечення оптимальної роботи підприємства.</p>		<p>6</p>
<p>Тема 11. Санітарно-гігієнічні вимоги до вентиляції та теплового балансу тваринницьких приміщень.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> загальну характеристику систем вентиляції та їх характеристику, особливості застосування вентиляцій з природним та механічним збудженням повітря, її призначення та вплив на організм тварин, значення теплового балансу приміщень.</p> <p><u>Вміти</u> на основі знання умов технологічного процесу, роботи машин та апаратів у тваринництві вибрати необхідні системи для підтримання оптимального мікроклімату в приміщенні.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату в приміщенні.</p>		<p>6</p>

<p>Тема 12. Санітарно–гігієнічні вимоги до підстилки та гнойового господарства.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> види підстилки для різних видів тварин та їх гігієнічну оцінку, сучасні підходи до створення, використання та переробки підстилкового матеріалу.</p> <p><u>Розуміти</u> відповідальність за недотримання екологічного законодавства щодо порушення норм при зберіганні та утилізації побічних продуктів виробництва (гній, сеча, гноївка, підстилка, трупи тварин тощо).</p> <p><u>Вміти</u> на основі знання умов роботи машин та апаратів у тваринництві вибрати способи видалення побічних продуктів виробництва (гною, посліду, гноївки тощо).</p> <p><u>Використовувати</u> сучасні способи видалення, зберігання та утилізації відходів для попередження забруднення навколишнього середовища.</p>		<p>6</p>
<p>Тема 13. Санація тваринницьких приміщень. Заходи профілактики хвороб на тваринницьких об'єктах.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> гігієнічне значення, методи та способи дезінфекції, дезінсекції та дератизації,</p>		<p>6</p>
<p>Тема 14. Гігієна догляду за тваринами.</p>	<p>2/2</p>	<p>знати сучасні вимоги по</p>		<p>6</p>

<p>Тема 15. Санітарно-гігієнічні вимоги до транспортування тварин.</p>	<p>2/2</p>	<p>догляду за тваринами, гігієнічне значення загартування тварин та моціону; фізіологію терморегуляції організму тварин, механізм реакції на стрес різних видів тварин, види транспортних засобів для перевезення тварин.</p> <p><u>Вміти</u> на основі знання видів дезінфекції, дезінсекції та дератизації вибрати дієвий препарат та безпечний метод; забезпечити зміцнення здоров'я тварин; на основі знання умов транспортування тварин вибрати найкращий спосіб транспортування та забезпечити потребу між різними видами тварин щодо площі утримання їх під час транспортування.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для профілактики транспортного стресу, дослідження фізіологічного стану тварин, а також проведення санації тваринницьких приміщень.</p>		<p>6</p>
<p>Всього за 5 семестр</p>				<p>70</p>
<p>Залік</p>				<p>30</p>
<p>Всього за курс</p>				<p>100</p>

Тема	Години (лекції/лабораторні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
6 семестр				
Модуль 3. Гігієна ґрунту та води.				
<p>Тема 1. Ґрунт, його гігієнічне значення.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p>	<p><i>Виконання та здача лабораторної роботи</i></p>	<p>6</p>
<p>Тема 2. Біогеохімічні провінції, їх роль у виникненні незаразних захворювань тварин. Методи охорони та оздоровлення ґрунтів.</p>	<p>2/4</p>	<p><u>Знати</u> гігієнічне значення фізичного, хімічного та біологічного складу ґрунту, санітарно-гігієнічне значення процесів самоочищення</p>	<p>(в методичних рекомендаціях та самостійно).</p>	<p>8</p>

		<p>грунту, біогеохімічні провінції, їх роль у виникненні незаразних захворювань тварин, методи охорони, оздоровлення та знезараження ґрунту. <u>Розуміти</u> вчення про біосферу.</p> <p><u>Вміти</u> на основі знання про ґрунт визначити водні, хімічні та біологічні властивості ґрунту, запропонувати методи охорони та оздоровлення ґрунтів.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для визначення властивостей ґрунту.</p>	<p><i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).</p> <p><i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова- в eLearn).</p>	
Тема 3. Санітарно-гігієнічні вимоги до кормів для тварин.	2/2	Здобувач вищої освіти повинен:		6
Тема 4. Гігієнічні вимоги до режиму годівлі тварин. Кормові отруєння.	2/4	<p><u>Знати</u> гігієнічні вимоги до виробництва, заготівлі, зберігання і використання кормів, причини зниження якості кормів та методи їх санітарно-гігієнічних досліджень, особливості санітарно-гігієнічного контролю якості кормів та годівлі тварин в умовах промислових комплексів, підсобних, фермерських та приватних господарств.</p> <p><u>Розуміти</u> перетворення енергії та поживних речовин в організмі, фізіологію травлення; наслідки недбалого ставлення до випасання тварин та згодовування їм шкідливих і отруйних кормів.</p> <p><u>Вміти</u> на основі знання про шкідливі та отруйні рослини і корми, забезпечити повноцінну і безпечну годівлю тварин.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для запобігання отруєнь кормами в умовах промислових комплексів, підсобних, фермерських та приватних господарств.</p>		8

Тема 5. Санітарно-гігієнічне значення води та водопостачання у тваринництві.	2/2	Здобувач вищої освіти повинен: <u>Знати</u> фізіологічне та санітарно-гігієнічне значення води у тваринництві, санітарно-гігієнічні вимоги до питної води, джерела водопостачання та їх гігієнічна оцінка; потребу тварин, організацію та гігієну напування тварин при різних системах утримання. <u>Розуміти</u> процес засвоєння води організмом, фізіологічне значення води в організмі тварин. <u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для дослідження властивостей води та забезпечення потреби тварин.		6
Тема 6. Самоочищення води. Методи поліпшення якості води.	2/4			8
Тема 7. Організація та напування різних видів тварин.	2/2			6
Тема 8. Стічні води, їх походження, характеристика та методи очищення і знезараження.	2/4	Здобувач вищої освіти повинен: <u>Знати</u> процеси самоочищення води і методи контролю її якості, методи очищення, поліпшення якості та знезараження питної води, характеристику стічних вод, вплив на санітарний стан води відкритих та підземних вод, ґрунтів, <u>Розуміти</u> класифікацію методів очищення та знезараження води. <u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для визначення складу стічних вод та рекомендувати способи очищення і знезараження їх.		8
Модуль 4. Спеціальна гігієна (утримання тварин).				

<p>Тема 9. Гігієнічні вимоги до утримання великої рогатої худоби.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> санітарно-гігієнічні вимоги до систем і способів утримання, використання різних статеві-вікових та виробничих груп ВРХ, гігієнічні вимоги до приміщень та їх внутрішнього обладнання, санітарно-гігієнічні вимоги до одержання молока високої санітарної якості, гігієну догляду, годівлі та утримання племінних тварин, бугаїв-плідників.</p> <p><u>Вміти</u> порівнювати отримані дані з ВНТП-АПК-01.05 «Скотарські підприємства (комплекси, ферми, малі ферми)».</p> <p><u>Визначати</u> за допомогою приладів показники мікроклімату у тваринницькому приміщенні.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату.</p>	<p><i>Виконання та задача лабораторної роботи (в методичних рекомендаціях та самостійно).</i></p> <p><i>Виконання самостійної роботи (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).</i></p> <p><i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи (тестова- в eLearn).</i></p>	<p>6</p>
<p>Тема 10. Гігієнічні вимоги до утримання свиней.</p>	<p>2/4</p>	<p>Студент повинен:</p> <p><u>Знати</u> системи і способи утримання свиней та їх гігієнічну оцінку; гігієнічні вимоги до різних типів свинарників і особливості їх внутрішнього обладнання.</p> <p><u>Вміти</u> на основі знання умов роботи машин та апаратів у тваринництві створювати комфортні умови для тварин.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату.</p>		<p>8</p>

<p>Тема 11. Гігієнічні вимоги до утримання птиці.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> особливості будівництва та розміщення приміщень для утримання різних видів сільськогосподарської птиці; гігієнічні та ветеринарно-санітарні заходи у птахівництві; системи утримання птиці; особливості вирощування молодняку птиці різних видів.</p> <p><u>Вміти</u> порівнювати отримані дані з ВНТП-АПК-04.05 «Підприємства птахівництва».</p> <p><u>Визначати</u> за допомогою приладів показники мікроклімату у пташнику.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату.</p>		<p>6</p>
<p>Тема 12. Гігієнічні вимоги до утримання овець.</p>	<p>2/4</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> системи і способи утримання овець та їх гігієнічну оцінку, гігієнічні вимоги до приміщень та їх внутрішнього обладнання, особливості внутрішнього обладнання вівчарень.</p> <p><u>Вміти</u> порівнювати отримані дані з ВНТП-АПК-02.05 «Вівчарські і козівничі підприємства».</p> <p><u>Визначати</u> за допомогою приладів показники мікроклімату.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату.</p>		<p>8</p>

<p>Тема 13. Гігієнічні вимоги до утримання коней.</p>	<p>2/2</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> системи утримання коней та їх гігієнічну оцінку, особливості будівництва приміщень для утримання коней, зоогігієнічні та ветеринарно-санітарні вимоги у конярстві, гігієну утримання жеребців, кобил та лошаг, гігієну використання робочих коней та профілактику травматизму.</p> <p><u>Вміти</u> порівнювати отримані дані з ВНТП-АПК-06.07 «Конярські підприємства».</p> <p><u>Визначати</u> за допомогою приладів показники мікроклімату.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату.</p>		<p>6</p>
<p>Тема 14. Гігієнічні вимоги до утримання кролів.</p>	<p>2/4</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><u>Знати</u> особливості будівництва та розміщення приміщень для утримання різних видів хутрових звірів, гігієнічні та ветеринарно-санітарні заходи у кролівництві та звірівництві, системи утримання, особливості вирощування молодняку різних видів.</p> <p><u>Вміти</u> порівнювати отримані дані з ВНТП-АПК-05.07 «Підприємства звірівництва та кролівництва».</p> <p><u>Визначати</u> за допомогою приладів показники мікроклімату у приміщенні.</p> <p><u>Використовувати</u> сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату.</p>		<p>8</p>

Тема 15. Гігієна бджіл та ставового рибиництва	2/2	Здобувач вищої освіти повинен: Знати особливості будівництва та розміщення зимівників та пасіки; гігієнічні та ветеринарно-санітарні заходи у бджільництві; особливості вирощування риби. Визначати за допомогою приладів показники мікроклімату. Використовувати сучасне обладнання та прилади для забезпечення оптимального мікроклімату.	7
Всього за 6 семестр			70
Екзамен			30
Всього за курс			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Студент повинен здавати усі роботи в заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використанні мобільних девайсів, додаткової літератури під час модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонено. Письмові роботи, курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування лекційних та лабораторних занять є обов'язковим для всіх студентів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем або в он-лайн формі. Пропущені лабораторні заняття відпрацьовуються студентами в лабораторії кафедри.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів/заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

Рекомендована література.

1. **Етологія та благополуччя тварин.** Підручник / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Михальська В.М., Шевченко Л.В. Київ: НУБіП України, 2021. 625 с.
2. **Утримання і гігієна тварин. Утримання овець і кіз.** Навчальний посібник. Частина III/ Захаренко М.О., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2021. 457 с.
3. **Утримання і гігієна тварин. Утримання свиней.** Навчальний посібник. Частина IV/ Захаренко М.О., Поляковський В.М., Чепіль Л.В., Михальська В.М., Шевченко Л.В., Курбатова І.М. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2022. 425 с.
4. **Утримання і гігієна тварин. Вимоги до води, водопостачання та водовідведення тваринницьких підприємств.** Навчальний посібник. Частина V. / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Михальська В.М., Чепіль Л.В., Шевченко Л.В., Курбатова І.М. Київ. ФОП Ямчинський О., 2023. 536 с.
5. **Animal husbandry and hygiene. Keeping poultry.** Part I. V.Poliakovskiy, V.Mykhalska, L.Chepil, O.Syrotina. Kyiv: NPE Yamchynskiy O.V., 2023. 504 p.
6. **Animal husbandry and hygiene. Keeping poultry.** Part II. V.Poliakovskiy, V.Mykhalska, L.Chepil, O. Syrotina. Kyiv: NULES of Ukraine, 2023. 389 p.
7. **Гігієна та годівля собак.** Навчальний посібник: Захаренко М.О., Засекін Д.А., Поляковський В.М., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Малюга Л.В., Кривенок М.Я., Панасенко Ю.О. Ж. Вид-во Євенок О.О., 165 с.
8. **Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання кролів.** Навчальний посібник. Захаренко М.О., Яремчук О.С. Шевченко Л.В., Поляковський В.М., Михальська В.М., Соломон В.В. К.: Вид-во ЦП «КОМПРИНТ». 2017. 585 с.
9. **Утримання і гігієна тварин: Утримання птиці. Ч.1.** Навчальний посібник / Сахацький М.І., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП «Ямчинський О.В.», 2020. 330 с.
10. **Утримання і гігієна тварин: Утримання птиці. Ч.2.** Навчальний посібник / Сахацький М.І., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП «Ямчинський О.», 2020. 392 с.